

Prof. Dr. E. GORTER, *De diagnose van de activiteit der tuberculose*, Leiden. Uitgave S. C. VAN DOESBURGH 1929. Prijs f 2.50.

Dit uitgebreide artikel, dat een nummer van het *Ned. Maandschrift voor Geneeskunde* 1929 vulde, is thans als afzonderlijk boekwerk verschenen en daardoor ook onder het bereik gekomen van hen, die dit maandschrift niet lezen, wat zeker toe te juichen is, omdat de beoordeeling van het al of niet actief zijn der tuberculose groote beteekenis heeft voor de prognose en behandeling.

Schrijver heeft zich, zooals voor de hand ligt, bepaald tot de tuberculose van het kind. Met hulp van een groot aantal medewerkers heeft hij de uitkomsten der klinische observatie en van het Röntgenonderzoek van een aantal lijdertjes aan verschillende vormen van tuberculose vergeleken met de uitkomsten van diverse laboratoriumonderzoekingen op het bloed dezer patiëntjes. Deze laatste zijn de bepaling van de verhouding der globulines en albumines in het bloedserum, de bezinkingssnelheid der roode bloedlichaampjes, de verhoudingsgetallen der verschillende vormen van witte bloedlichaampjes en de complementbindingsreacties.

Voor de bepaling van de hoeveelheden globuline en albumine in het serum gebruikte schrijver in samenwerking met dr. F. GRENDEL een nieuwe methode, die berust op de door LANGMUIR gevonden eigenschap van sommige stoffen om zich in een monomoleculaire laag op een vloeistofoppervlak uit te breiden.

Schrijver komt tot de volgende conclusies:

1°. De gelijktijdige toepassing van drie methodes van onderzoek: klinische observatie, Röntgenologie en laboratoriumonderzoek stelt in staat het bestaan van een actieve tuberculose bij een kind, dat op tuberculine reageert, met grootere zekerheid uit te sluiten, dan de toepassing van één dezer methodes afzonderlijk.

2°. Zij kan in een geval van actieve tuberculose er toe bijdragen, dat men zich een juister denkbeeld vormt van de mate van activiteit van het proces.

3°. Daar de laboratoriummethodes niet specifiek zijn, hebben zij boven de klinische waarneming (temperatuuropnemen bijv.) slechts voor, dat zij geveeliger zijn, waardoor men zelfs gevaar loopt op een dwaalspoor te worden geleid.

Het werkje is met een groot aantal afdrukken van Röntgenphoto's en temperatuurkrommen geïllustreerd.

J. H. G. CARSTENS.

ADOLF HERMANNSDORFER, *Die diätetische Vor- und Nachkur bei der operativen Behandlung der Lungentuberculose*. Verlag von JOHANN AMBROSIUS BARTH. Leipzig 1929. Prijs: 2.50 mark.

Zowel aan de chirurgische behandeling der longtuberculose als aan de dietetische behandeling kleven nog fouten en tekortkomingen, vandaar dat men tracht beide te combineeren om op deze wijze betere uitkomsten te bereiken. HERMANNSDORFER geeft daarom een overzicht van 18 patiënten, die geschikt werden voor